

Dzieje papuaskich albinosów

28 października 2022

Albinizm to rodzaj odmienności genetycznej, polegającej na niedostatku melaniny. Brak tego pigmentu manifestuje się poprzez specyficzną barwę skóry, włosów oraz wygląd twarzy. Osoby będące albionosami spotykamy pod każdą szerokością geograficzną.

W Papui mamy olbrzymią różnorodność plemion i również wśród nich spotykamy albinosów. W papuaskiej kulturze plemiennej w stosunku do osób reprezentujących albinotyczną odmienność genetyczną stosuje się specjalne określenia. Przykładowo na wyspach Biak/Numfor albinotycznych mężczyzn określamy jako „Mansamyar”, natomiast kobiety „Binsamyar”. Istnieje wiele opowieści o papuaskich albinosach. Często w Papui są oni (niesłusznie) identyfikowani z osobami rasy białej (bule).

Istnieje pewien przekaz z północy Wyspy Biak na temat słynnego kamienia Kauri Berik (Czerwony Kamień). Podobno jeśli jakiś człowiek postawi na nim stopę, zostanie obdarzony albinotycznym potomstwem o włosach w barwie czerwonego kamienia.

W roku 2021 w Papui podniosła się wrzawa na temat piękna pewnej kobiety. Pochodziła ona z Wyspy Ansus w Archipelagu Yapen i porównywano ją z lalką Barbie. W mediach społecznościowych pojawiła się istna obsesja na punkcie jej niespotykanej urody manifestująca się poprzez internetowe virale. Imię tej mieszkanki Wyspy Ansus to Helena Beroperay.

<https://www.youtube.com/watch?v=YWy2W-iVLw4>

Ponad 200 lat temu w historycznych źródłach uwieczniono sylwetkę innej albinotycznej kobiety. Mowa jest o kobiecie, którą sprowadzono do Ternate (Moluki) w charakterze pracownicy fizycznej. Jej historia została przekazana przez Pastora Batavi Josuę van Iperena (1726-1780). W książce „Beschrijvinge

van Eeene Blanke Negerin Uit de Papoesche Einlanden” opisane są jej dzieje. Kobieta ta miała na imię „Penau”. Sprzedaną ją Holendrowi w charakterze niewolnicy i następnie wywieziono do Ternate, ale niestety nie wiemy z jakiego regionu Papui pochodziła. Istnieją jednak pewne poszlaki wskazujące, że być może pochodziła ona z terenów regionu Onin, z regencji Fak-Fak.

Penau przebywała nie tylko na Ternate, bowiem w roku 1779 została wysłana do instytutu Bataviaasch Genoosthop van Kunsten en Wetenschappen w celu pobierania nauk. Możliwe, że jest ona jedną z nielicznych Papuasek, które odebrały staranne wykształcenie w wieku XVIII. Josua van Iperen opisuje również fizyczny wygląd Penau. Jej skóra była biała, a jej kręcone włosy były żółto-czerwone. Żrenice w gałkach ocznych były barwy niebieskiej. Penau jako pierwsza papuaska albinoska została uwieczniona w literaturze holenderskiej.

Holenderski instytut Koninklijk Instituut voor Taal-Lande-en Volkenkunde (KILTU) przechowuje serię zdjęć i nagrań z papuaskimi albinosami, które pochodzą z lat 1920, 1930 i 1937. Wiele źródeł pisanych dokumentuje inne historie albinotycznych Papuasów również dzisiaj. Tak jak wieki temu papuascy albinosi posiadają olbrzymią siłę przyciągania uwagi czołowych europejskich historyków, antropologów i etnografów.

Tłumaczenie: Rafał Szymborski

Zdjęcia i wideo: [Commons.Wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org) (CC BY-SA 3.0), KILTU (CC0), [YouTube.com](https://www.youtube.com)

Źródło zagraniczne: Suarapapua.com

Źródła polskie: WolneMedia.net, „Krew Papuasów”